

MIKSI AUSTRALIALAISET PIENLEHTEILIJÄT TEKEVÄT ESKIMOSARJAKUVAA?

KUN MARKKINOITA EI OIKEASTAAN OLE, TEKEMISEN SYIDEN TÄYTY OLLA HYVIN HENKILÖKOHTAISIA, VAHVOJA. AUSTRALIALAINEN TIM DANKO KUNNALLISET PAIKALLISTA PIENLEHTEILIJÖIDEN ELÄMÄÄ – VAI ONKO KYSYMYS SITTEENKIN ESKIMOISTA?

KIRJOITANUT TIM DANKO
SUOMENTANUT MARIA BJÖRKLUND

Jäävä tuuli piistaa pienen tulen ympärille kätpeytyneitä hahmoja. Liekkiä tuskin näkee talvisessa pimeydessä. Jää ja räntä riipivät kerääntyneitä joukkoa ja tekevät kommunikoinnin lähes mahdottomaksi. Hitaasti muita hahmoja ilmestyy pimeydestä tulen heikon valon houkuttelemisena. Piirissä tehdään tilaa ja pikaisia tervehdyksittä vaihdetaan.

Alku, niin, alku... miten se alkaa? Tuntuu siltä, että alussa on aina yksin. Useimmat täkäläiset piensarjakuvan tekijät aloittavat eristyneisyydessä piirtäen omissa huoneissaan, vakuuttuneina siitä että ovat yksin.

Itse aloitin 80-luvun puolivälissä, mutta vasta 1989 uskalsin päästää sarjakuviani ulos maailmaan. Pitkään kaikki tuntui niin kaukaiselta, joko ajan tai paikan suhteen. Oli liki mahdotonta löytää sarjakuvakaupoista australialaisia sarjakuvia, saati sitten jotain, mikä olisi muistuttanut sitä, mitä itse yritin saada aikaan. Neale Blandenin Beautiful Art-form, Julian Scrivenerin Cryptographic-antologia, kappale Raymond X:n Totally Insane Crimea (jonka löysin taidegalleriasta). Pieniä innoituksen murusia ripoteltuna neljän tai viiden vuoden ajalle. Enimmäkseen haimme inspiraatiota varhaisista Zap-lehdistä, tai jopa kauempaa, viisikymmenluvun Kurzmanin Madeista.

80-luvulla Weirdo antoi meille avistuksen siitä, että jossakin "kaukana poissa"

oli ihmisiä jotka työskentelivät samankaltaisten asioiden kimpussa. Koska joka numerossa oli Robert Crumbin nimi, Weirdon löysi takuulla paikallisista sarjakuvallikeistä. Silti se kaikki tuntui kovin kaukaiselta.

Kun uusia ihmisiä liittyy ryhmään, he lisäävät polttoainetta lämmittävään tuleen. Valo kirkastaa liekkien ympärille kokoontuneiden kasvot. Kasvavan tulen lämpö sulattaa ryöppyävän rännän ja yhteen kerääntyneet hahmot alkavat helvata muurista raivoisaa tuulta vastaan. Äännet alkavat kertoa tarinoita, nauru sekoittuu koirien pehmeään haukahteluun ja kimmahtelee korkealle yötaivaalle. Olosuhteista huolimatta ihmiset ovat onnellisia.

Se tuntuu tapahtuvan hitaasti. Huomaamattomasti. Kirje silloin tällöin. Gerard Ashworth oli minulle ensimmäinen. Hän oli ollut kuvioissa pitempään kuin kukaan meistä. Jätän sarjakuviani joka paikkaan, puhelinkoppeihin, sarjakuvallikeiden mainosrakkeliin. Ne eivät tunnu tavoittavan ketään. Aaron O'Donnell laittaa lehteen ilmoituksen etsien osallistujia sarjakuva-antologiaan nimeltä Vexed. Kun uusi tuntematon sarjakuvapiirtäjä löytyy, mieliala on kourin-tuntuva sekoitus epätoivoa ja innostusta. "Mutta millaisia heidän sarjansa ovat?"

On suruaikoja, kun joku tunnetusta ryhmästä lakkaa tekemästä sarjakuvia hankkiakseen "oikean" elämän. Mitäpä siihen voi sanoa? Ei sarjakuvissa ole

rahaa eikä tulevaisuutta.

On tapaamisia ja alan festivaaleja, pienlehdet ovat kuin köyhiä serkkuja olemassaolostaan taisteleville riippumattomille sarjakuvafirmoille. Niille omilleen pääseminenkin on suuri menestys. Meillä ei ole mitään hävittävää ja olemme hurmiossa tavatessamme toisia pienlehteilijöitä. Olemme onnellisia, kun saamme vaihtaa tarinoita, jakaa kokemuksiamme, puhua tarvitsematta selitellä. Sillä hetkellä tuntuu kuin noissa tapahtumissa ei olisi saavutettu mitään. Mutta lähtiessämme meillä on käsitys ja ajatus siitä, että lahjakkuutta löytyy, ja tulevaisuuskin tuntuu mahdolliselta, vaikka emme osaa hahmottaa sitä tarkasti. Yhteiset vaikeudet ovat valanneet välillemme vahvat siteet.

Q-ray alkaa kuvata raakamateriaalia paikalliskaapelkanavan ohjelmaan, haastattelun sarjakuvapiirtäjä.

"Miten sinä aiot täyttää kuusi puolen tunnin jaksoa? Sinun on pakko lähteä muihin osavaltioihin."

Taivas alkaa vaalea. Muutamia matkamiehiä kaukaisista maista pysähtyvät ryhmän tarjoamaan suojaan. Selviytymiskokeita vaihdetaan ja tarinoita kerrotaan. Kun talven pimeys häviää, jotkut vanhemmista jäsenistä alkavat hyrillä puolittain unohdettuja lauluja. Lauluja vanhoilta ajoilta.

Q-ray taistelee saadakseen Comic Book Virus-televisio-ohjelmasta tilaa ruohonjuuresta riistävälle uusien lahjakkuuksien ryöpylle. Kolme tai neljä ihmistä jokaiseen puolen tunnin jaksossa yhdestä

ainoasta kaupunkipahasesta.

Kun kahdeksankymmenluvun pienlehtisukupolvi näkee Yummy Furin ja Dirty Plotten ja mutisee "Hei! Tuotahan me teemme!", niin uudet tulokkaat kiljuvat: "Hei! Me voimme tehdä tuolaista!!!!"

Sarjakuvantekijöiden tapaamisissa ja hipoissa on uutta intoa. Omien töiden julkaiseminen on yhtä hankalaa kuin ennenkin, mutta nyt ihmiset alkavat puhua tavoista, joilla näistä ongelmista voitaisiin selvitä. Aletaan etsiä kanavia ja kauppia perinteisten jakelujärjestelmien ulkopuolelta. John Weeks saapuu Amerikasta ja julistaa: "Tehän olette lahjakkaita! Miksi ette julkaise enempää?"

Uskomme häntä vain puolittain. Välittömän tilanteemme realiteetit lyövät yhä päin kasvoja. Liftaamme tiedotusvälineiden rummuttaman pienlehtiräjähdyskyytiin, mutta meidän paikkamme on bussin perällä. Joillekin se on jo toinen mediahuomion aalto, joka heidän ylitseen veloo, eivätkä he voi kuin seurata sivusilmällä perääntyvää vuorovettä.

Jotkut ulkopuolisista jatkavat matkaansa, kun olosuhteet paranevat. Toiset jäävät ja heistä tulee ryhmän hyväksytyjä jäseniä. Yhteislauluja lauletaan ja äännet kaikuvat yli tasaisen jääkentän. Ihmiset nauravat kovasti kuullessaan tuulen kantavan äänen takaisin omiin korviinsa.

Athonk tulee käymään Indonesiasta ja hänen tarinansa siitä, kuinka poliisi on antanut hänelle sähköshokkeja sarjakuvien jakamisesta mielenosoituksessa, hiljentää tavallisen valituksemme. Kysymme häneltä, mitä mieltä hän on australialaisista sarjakuvista.

"Te olette hyviä, mutta te teette sarjakuvia vain toisillemme."

Se on totta, me aloitamme kertomalla toisillemme tarinoita. Hyvin hitaasti kunnianhimo ja itsetuottamus kurottaa ryhmämme ulkopuolelle, kehittyä sisältäpäin, olosuhteista huolimatta. Mandy Orsin hiljainen päättäväisyys inspiroi meitä jatkuvasti ja ravistelee minun vanhan parran omahyväisyyttäni.

John Weeks yrittää inspiroida meitä ryhmänä ammattimaisuuteen, tajuamatta että kun markkinoista ei voi juuri puhua, motivaation täytyy kehittyä henkilökohtaisella tasolla, henkilökohtaisista syistä. Jollain tapaa se on ainoa asia joka meidät pelastaa. Kysymys, jonka koko ajan joutuu kohtaamaan on "Miksi teet tätä?"

Ja se mitä itselleen vastaa, pitää uskon ja intohimon vahvana.

Meidät kutsutaan kansallisille nuorten kirjoittajien festivaaleille. Vaikka meitä ei pakatakaan bussin perällä, nauru aaltoilee yleisöjoukko läpi valtion rahoitusta käsittelevässä seminaarissa, kun Q-ray

pyytää lisää rahaa sarjakuvalle. Järjestäjät ihmettelevät, miten me olemme niin tiivis ryhmä. Kun olemme niin monta vuotta tukeneet toisiamme, olemme ottaneet läheisyytemme itsestään selvyysnä ja kommentti yllättää meidät. Meistä käytetään nimitystä "sarjakuvaihmiset".

Nuoremmat ihmiset tekevät omia laulujaan, sekoittaen vanhoja sävelmiä uusiin, ulkopuolisten tuomiin aineksiin, ja luovat outoja uusia muotoja. Ne matkalaiset, jotka lähtivät, palaavat tuoden mukanaan toisia dokumentoimaan ryhmän laulamia lauluja. Eristyksen luomat oudot harmoniat tuntuvat muistuttavan matkajia jostain, mikä heidän omasta musiikistaan on hukassa.

Tämän karun ympäristön ulkopuolinen maailma kuulee pian ryhmän laulun oudosta kauneudesta. He jakavat ilolla, mutta ovat myös tietoisia niistä pienistä mutta tärkeistä muutoksista, joita käänös tuo mukanaan. Silti he nauravat ja hymyilevät yhdessä vasten tuulta ja pimeyttä, toivoen että tarpeeksi heidän musiikista selviää, jotta heidät tunnetaisiin sillä nimellä, jolla he itse itseään kutsuvat... Inuit.

PARFITYLLÖN PARFITYLLÖN

MARIA BJÖRKLUND

Muitama kuukausi sitten postiluukustani tupsahti yllätyspaketti. Riemastuttavaksi yllätyksen teki se, että lähetys tuli Australiasta asti. Sisältä löytyi värikäs nippu kahden sarjakuvapiirtäjän, Tim Dankon ja M.P.Fikarisin omakustannelehtiä.

Tämä oli ensikontaktini Australian sarjakuvamaastoon, jonka ruohonjuuristo osoittautui pienellä tutkimisella varsin reheväksi. Sekä Danko että Fikaris ovat aktiivisia toimijoita tässä pienlehtien ryteikössä. Oman piirtämisen jatkeena on antologialehtiä, jakelutoimintaa ja muita hankkeita.

M.P.Fikarisin toimittaman Pure Evil-sarjakuva-antologian kolmas numero on viehkeä pikku painotuote (tai pikemmin kopiotuote). Hamaakantinen, neljän muotoinen lehti on noin 15 senttiä kantiinsa ja pakattu näpsäkästi umpiomuoviin. Mukana muovissa on pikkuveli, Rubberneck, jolla on mittaa siinä 7x7 cm. Kummatkin ovat mukavan tukevia, noin 70 sivua.

FIKTIIVISTÄ TUPAKKAA, OLKAAPA HYVÄ

Pure Evil on juuri sellainen julkaisu, jota lukemalla pääsee kätevästi jyvälle tietyn

maan piensarjakuvan keskeisistä piirtäjistä ja trendeistä. Australiassa ei meino ole sen kummempaa kuin pohjoisemmilla mantereilla: omaelämäkertaa, kollaaseja ja tunnelmakuvia, väkivaltaa ja seksiä, ammattimaista piirrosjälkeä ja horjuvampaa viivaa – kaikki sulassa sovussa.

Mielenkiintoa herättää Kieran Manganin 3A Stroll in the Park2, joka vanhoja lastenkirjakuvituksia mukailevalla tyyllillä kertoo karhujen sosiaalisista ongelmista aika hauskasti. Hillitty ja hallittu suoritus. Miellyttävää jälkeä lähtee myös itse Fikarisin kynästä. Hänen sarjoissaan mukavan tuhti viiva kuvaa irrallisen oloisia juonentytkiä ja pysähtyneitä tilanteita oudon puoleen-savetävästi. Hän on myös lehtileikkeiden keräilyn ja fiktiivisten tuotemerkkien harras ystävä. Pure Evilin takaa löytyy tekaistuja tuotantoyhtiöitä kuten Froth Industries ja Braddock Corporation.

Jälkimmäiseen liittyy varsin hupaisia keksittyjä tupakkamerkkiä, jonka slogan 3Braddock ...not mild2 tulee hyvin tutuksi Pure Evilin ja Rubberneckin sivuilta. Braddockin tuulesta temmatut kampanjat ovatkin ehkä tämän julkaisun hauskinda antia.

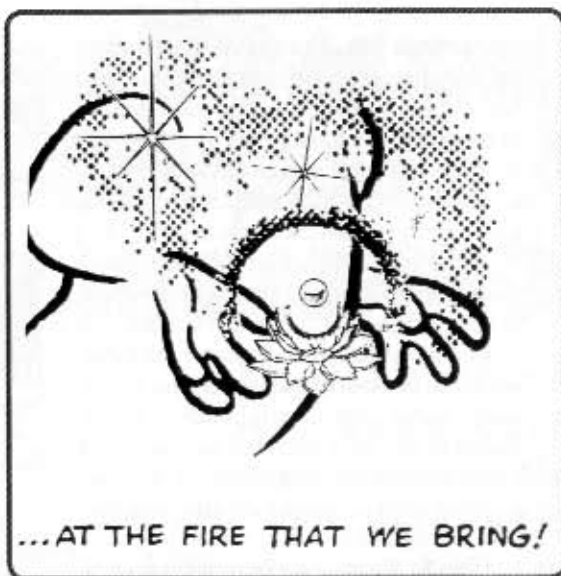
Toinen Fikarisin lehti, Froth, on edennyt jo 12:een numeroonsa. Tämä tuotos sisältää pelkästään Fikarisin omia sarjakuvia, yhteensä 56 A5-sivua. Sarjat ovat keskimäärin lyhyitä, muodoltaan ja sisällöltään kohtuullisen kokeellisia, ameebamaisesti vellovia, usein aiheena kovin vähän tai ei mitään. Mutta jotain kummaa viehätystä niissä on, minä ainakin jään koukkuun. Ehkä syy on Fikarisin piirrosjälki, ehkä sekavuuden seasta löytyvät tunnelmat ja pienet hilpeilyt.

Eikä tämän herran tuotanto tähän jää: Fikaris on Pure Evilin ja Frothin lisäksi vuosien kuluessa toimittanut ainakin viittä muuta sarjakuvajulkaisua, joista osa on yhä saatavilla.

KOLLAASIA AMMATTIMAISESTI

Tim Dankon toiminta kiteytyy Dead Xerox Pressiin. Timin omien tekemisten julkaisemisen lisäksi DXP jakelee lukuisia pienlehtiä. Timin suhteet erityisesti Amerikkaan ovat kadehdittavat: hänen myyntitöiltään ovat löytäneet muun muassa Adrian Tominen Optic Nerve ja Jessica Abelin Artbabe omakustantevaiheessaan. Australialaisen sarjakuvan hankintakanavana DXP on tietysti parhaimmillaan.

Dankon oma pienlehtituotanto on runsasta. Saamassani paketissa oli viisi erilaista lehteä: Wallpaper, The hidden

moral agenda XII, The Beast, Bloodydeblud ja yksi jonka nimestä en saa selvää, kenties Bâc Ba Phi. Lehdet ovat valokopioituja ja kooltaan A5 tai pienempiä, mutta ulkoasuun on panostettu. Liki jokaisen kannessa on vähintään kahta väriä. Lisävärikopiokonetta, käsin väritymistä, leikkaamista, väripapereita ja muita konsteja on käytetty rakkaudella ja kekseliäisyydellä ja tulokset ovat jännittäviä ja houkuttelevia. Näihin lehtiin tarttuu innoissaan.

Sisällön tarkastelu paljastaa Tim Dankon kollaasin harrastajaksi. Vai pitäisikö sanoa ammattilaiseksi, sillä hän käyttää kollaasia sarjakuvissaan johdonmukaisesti, jatkuvasti ja on vuosien tuomalla rutiinilla kehittänyt selvästi oman tyyliinsä. Hän koostaa sarjansa eri lähteistä, ennen kaikkea toisista sarjakuvista lainatuista kuvista, joista kasaa surrealistisia kertomuksiaan, usein parodioiden tai kertonoiden sarjakuvan ja populaarikulttuurin maailmoja. Sarjoissa kohtaavat Kirby, Herriman ja Hanna-Barbera Woodringin, Panterin ja monet muut. Dankon omia piirroksia ei mukana juuri ole, paitsi hänen vakiohahmonsia, klovnipiru Zombo Vertov. Teksteissä on enemmän omaa, mutta usein myös lainaa sarjakuvista, rock-biiseistä tai kirjallisuudesta.

BRITTLÄISEN IMPERIUMIN VARJOSSA

Käsillä olevista lehdistä Wallpaper, The Hidden Moral Agenda ja The Beast ovat täynnään Dankon kollaasia. Wallpaper on kokoelma juttuja vuosien varrelta, The Beast puolestaan mukaelma Jack T. Chiekin traktaateista. Alkuperäisen vihkon kuviin on lisätty melkoiset määrät uusiä henkilöitä ja tapahtumia, ja sanoma on vähintäänkin muuttunut.

Bâc Ba Phi (tai mikä lie) ei ole sarjakuva lainkaan, vaan yhdistelmä parhaita paloja Dankon unipäiväkirjasta ja Luon-

nosvihkon kuvista.

Bloodydeblud onkin sitten antologia, jolla on teema: Prinsessa Dianan kuolema. Lehden tekoaikaan 1997 päivänpolttava aihe on saanut monilta aussipiirtäjiltä vähintäänkin makaa-berin käsittelyn. Paperilla on tabu-murskajaisten tuntua. Ulkopuoliselle lehden jännittävin aspekti onkin tulkita Australian kinkkistä suhdetta Brittiläiseen imperiumiin piirtäjien asenteiden kautta. Paljon kertoo jo pelkkä teeman valinta. Vaikea kuvitella esim. suomalaispiirtäjien osoittavan moista kiinnostusta kruunupäiden elämään ja kuolemaan?!? Lehden kohokohtia ovat Louise Graberin söötit gootit Blacklight Angels (pitäneet tutustua lähemminkin), Ross Tesorieron kadunmiesten jaarittelut kuoleman kaupallisesta arvosta ja Dankon vinkeä taitto.

Mainio väylä tutustua näihin ja muihin kengurumaan julkaisuihin on Aaron ja Warrick Burgessin Comicsaustralia.com osoitteessa <http://www23.pair.com/ozcomics/>. Sivuilta löytyy numerokohtaiset esittelyt ja tilaustiedot lukuisista lehdistä omakustanteista aina ammattimaisimpiin julkaisuihin asti. FAQ-osasto tuntuu olevan vielä vähän työn alla, harmi kyllä. Minä ainakin odotan luvattua vastausta muun muassa kysymykseen "Miksi en ole koskaan kuullut australialaisesta sarjakuvateollisuudesta?" ■

Osoitteita

• Dead Xerox Press
P.O. Box 348
Flemington Vic
Australia 3031
e-mail: timdeatex@yahoo.com
- Dankon, Fikarisin ja muiden muiden julkaisuja

• Dee Vee
P.O. Box 230
Paddington
Queensland
4054 Australia
e-mail: deevee@powerup.com.au
- Julkaisu välikään 14.noon ja viimeisen numeronsa. Varsin professionaalisissa julkaisuissa esiintyvät saamassani m.m. Eddie Campbellja James Kochalka. Vanhoja numeroita saatavilla, ja uusi julkaisu nolla otsikoilla tulossa

• Tango
Cardigan Comics
16 Hall Street
Brunswick 3056
Victoria
Australia
- 60-sivuisen Tango on vasta kolmannessa numerossaan omilla nimillään. Tango on australialainen rumanttiin sarjakuvan antologia... tarinat ovat 1-4 sivua pitkiä, ja kaikki rakkausromantia.